

سوزن می زنند نقش را با عشق

آشنایی با سوزن زدن به روش دختران نوجوان بلوچ

گزارش

حورا وهاج
عکاس: محسن امین

تقریباً برای خیلی‌ها پیش آمده است که در سن شیرین نوجوانی دلشان بخواهد به جای تجربه رشته‌های درسی مورد علاقه خانواده‌ها، «هنر» را دنبال کنند و هنرمند باشند. بیشتر هم این موضوع مورد مخالفت خانواده‌ها قرار می‌گیرد، چرا که معتقدند از هنر پول و جایگاه اجتماعی به خوبی کسب نمی‌شود. حالا اینکه هنر چیست و آیا هنرمند فقط به نقاش و بازیگر گفته می‌شود، بحثی جداست. در این گزارش ما به سراغ هنری خاص، سخت و مهجور رفته‌ایم که نوجوان‌های بلوچ کنار درس خواندن با آن زندگی می‌کنند و اتفاقاً موفق هم می‌شوند.

از سوزن‌دوزی چه می‌دانید؟

سوزن‌دوزی یا بلوچی‌دوزی هنر تزیین پارچه است و قدمتی طولانی در تاریخ این دیار دارد. زنان بلوچ از کودکی هنر سوزن‌دوزی را یاد می‌گیرند و پارچه‌ها را هنرمندانه سوزن‌دوزی می‌کنند. طرح و نقشه‌های سوزن‌دوزی هم بیشتر شکل‌های هندسی هستند که خیلی ظریف روی پارچه انجام می‌شوند. سوزن‌دوزی روی لباس، سفره عقد، روتختی، کوسن، سجاده، رومیزی، پشتی و یا حتی لباس انجام می‌شود.

من برای آرامشم سوزن می‌زنم!

فاطمه شه کرمزایی، نوجوان ۱۵ ساله بلوچی که وارد پایه دهم شده، دو سالی است که با سوزن‌دوزی اوقاتش را می‌گذراند و معتقد است هر دختری هر جای ایران باید حداقل یک هنر بلد باشد تا موقع کلافگی و تنهایی آرامش بگیرد.

این نوجوان بلوچی، رمز موفقیت سریعش را در این هنر، تمرکز روی آن دانست و گفت: «راستش شاید برایتان جالب باشد. من وقتی را که برای چرخیدن در فضای مجازی در نظر گرفته بودم، روی هنر سوزن‌دوزی گذاشتم و خیلی زود به نتیجه رسیدم؛ شاید چون در سن ما یادگیری خیلی خوب صورت می‌گیرد.»

او در پاسخ به این سؤال که چرا سوزن‌دوزی را انتخاب کرده است، گفت: «راستش این هنر در خون همه دختران بلوچ است و ما خیلی زود آن را یاد می‌گیریم. اما برای خود من، قبل از سوزن‌دوزی تأثیر جذاب بود که به خاطر لطمه زیاد به درسم ره‌ایش کردم و این هنر اجدادی را از سر گرفتم که هم باعث آرامشم می‌شود و هم به درآمذزایی می‌انجامد. البته فعلاً در شهر خودمان در آمد زیادی نداریم، چون تقریباً همه زنان شهر این حرفه را بلدند و عملاً برای ما مشتری خاصی وجود ندارد. اما هر وقت بتوانیم، همراه با کارآفرینان شهر، در نمایشگاه‌های پایتخت و شهرهای بزرگ دیگر

شرکت می‌کنیم و آنجا علاوه بر فروش محصولاتمان، مورد توجه و تأیید گردشگران خوش ذوق قرار می‌گیریم. این مورد در تقویت روحیه خود من و ایجاد انگیزه و هدف برای آینده شغلی‌ام خیلی تأثیر داشت.

مشهورترین سوزن‌دوز ایرانی هم از نوجوانی شروع کرد

شاید برای شما هم جالب باشد که مشهورترین سوزن‌دوز ایرانی هم مثل فاطمه این هنر را از سن ۱۵ سالگی شروع کرد و از مادرش یاد گرفت. او مرتب کار کرد و به دیگران هم یاد داد تا اینکه اکنون همه دخترهای سیستان و بلوچستان و آن‌هایی که سوزن‌دوزی بلد هستند، می‌دانند **مهتاب نوروزی** در «روستای قاسم‌آباد»، در هفت کیلومتری بمپور، از توابع سیستان و بلوچستان، زندگی می‌کند.

او به واسطه هنری که در نوجوانی داشت، برای سوزن‌دوزی لباس‌های اشراف انتخاب شد. حتی نمونه‌ای از کارهایش هم در «موزه سعدآباد» دیده می‌شود. هنرش نه تنها در موزه نگهداری می‌شود، بلکه گردشگران و مهمان‌های خارجی که آوازه هنرش را شنیده بودند، هر وقت به سیستان و بلوچستان می‌آمدند، سراغ مهتاب را می‌گرفتند.

حال سوزن‌دوزی خوش نیست!

سوزن‌دوزان بلوچ معمولاً کارشان را از نوجوانی شروع می‌کنند و تا سال‌ها ادامه می‌دهند. این هنر جذاب که حالشان را خوب می‌کند، اما حالا نه می‌شود به نوجوان‌ها بگوییم دست از این هنر جذاب اجدادی بردارید و نه می‌شود بدون حمایت از کارآفرینان این حوزه ادامه داد. پس تنها راهش همین است که خودمان در هر سنی که هستیم از هنر کشورمان حمایت کنیم.

راستش دیدن این صحنه که گردشگران خارجی بیشتر از ماهنرمان را دوست دارند و حتی به یکدیگر هدیه می‌دهند، چندان هم خوشایند نیست. شاید باید دوباره برای سلیقه‌مان در انتخاب راه هنر و خرید آثار هنری تجدید نظر کنیم و قدردان هنر لطیف دست‌نوجوان ایرانی باشیم.

فاطمه، نوجوان
۱۵ ساله بلوچی به
فروش مجازی در اینستاگرام
امیدوار است، اما هدف نهایی‌اش
را کارآفرینی می‌داند تا بتواند با به
کار گرفتن دختران بلوچی، هنر
این نوجوانان را به رخ
جهان بکشد.

